

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.5
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM

la disciplina

**„METODOLOGIA ÎNTOCMIRII ACTELOR PROCESUALE CIVILE. EMITEREA
ACTELOR JUDECĂTOREȘTI DE DISPOZIȚIE ÎN CAUZELE CIVILE”**

(candidați la funcția de judecător)

AUTOR:

*Dumitru VISTERNICEAN,
membru CSM , judecător detașat al CSJ, formator INJ*

_____ **AVIZAT**
Șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2016

I. PRELIMINARII

Justiția nu numai că trebuie să fie făcută, dar și trebuie să fie văzută că se face.

Una din principalele abilități ale unui judecător este de a întocmi legal și întemeiat acte de dispoziție. De corectitudinea întocmirii lor depinde calitatea înlăptuirii justiției și într-un final eficiența apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale justițiabililor. Evident că a întocmi corect un act judecătoresc este o finalitate care poate fi atinsă doar grație unei bune cunoașteri a normei materiale și o aplicare justă a normelor procesuale. Abilitățile practice care trebuie să fie cultivate audienților Institutului Național al Justiției se vor baza pe aptitudinea de a analiza circumstanțele de fapt, a aprecia mijloacele de probație și a aplica suportul normativ în situații concrete. În acest fel se va facilita generalizarea practicii judiciare, se va putea forma o viziune asupra direcțiilor de evoluare a acesteia, se vor putea depista carențe sau neconcordanțe pentru remediere.

Curriculumul la disciplina “Metodologia întocmirii actelor procesual civile. Emiterea actelor judecătorești de dispoziție în cauzele civile” - în calitate de component al modului Drept procesual civil se axează pe trei niveluri comportamentale, cu divers grad de complexitate: cunoaștere, aplicare, integrare. Nivelul cunoașterii presupune acumularea cunoștințelor teoretice. Ținând cont de faptul că audienții INJ sunt cel puțin licențiați în drept nivelul cunoașterii se va manifesta pe cizelarea cunoștințelor pe care le dețin deja și cu care pot opera pentru a trece la celelalte niveluri. Aplicarea presupune capacitatea de a interpreta corect și sistemic legislația procesuală în vigoare, capacitatea de a depista carențe și contradicții legislative și abilitatea de a propune soluții de perfecționare a legislației în vigoare. Integrarea presupune aptitudinile de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice referitoare la normele de drept procesual civil, soluționarea corectă a situațiilor conflictuale ținând cont atât de legea materială, cât și de cea procesuală, manifestarea atitudinilor personale față de diverse fenomene sociale. Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de instruire inițială a viitorilor judecători și procurori.

În acest sens, curriculumul reprezintă un document reglator ce determină competențele profesionale necesare integrării și buneii manifestări în câmpul muncii. Din această perspectivă studiul modului prezentat este orientat spre familiarizarea cu modificările și completările care s-au produs în legislația procesual civilă a RM, valorificarea întregului potențial intelectual al audienților pentru a cultiva deprinderi de veritabil judecător sau procuror, prezentarea practicii judiciare, inclusiv a Curții Europene pentru Drepturile Omului pentru a fortifica cunoștințele asimilate, cultivarea spiritului de respect pentru lege și pentru justițiabili.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Aplicarea corectă a normelor de drept procesual civil în activitatea practică de jurist;
- Întocmirea corectă a actelor procesuale în calitate de judecător sau procuror – participant în procesul civil;
- Examinarea și soluționarea pricinilor civile în fond;
- Formularea propunerilor concrete de îmbunătățire a calității actului de justiție;
- Aplicarea metodelor de lucru cu legislația în domeniu;
- Interpretarea corectă a legilor naționale și a izvoarelor internaționale cu caracter procedural.

II. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- clarifice viziunile generale privind actele judecătorești de dispoziție;
- identifice categoriile actelor procedurale;
- clasifice categorii procesual civile în funcție de diverse criterii de utilitate practică;

- stabilească legătura normele dreptului material și procesual la întocmirea actelor procesual civile
- cunoască procedura de emitere și ce fel de acte se întocmesc la diferite faze procesuale;
- distingă efectele juridice ale fiecărui act procesual întocmit corect sau eronat;
- determine fără echivoc normele procesuale aplicabile pentru întocmirea actelor de procedură civilă;
- descrie procedura întocmirii actelor procesuale necesare în cadrul fiecărui fel de procedură civilă;
- argumenteze rațiunea motivărilor utilizate în actele judecătorești de dispoziție;
- sintetizeze carențe sau modalități corecte de aplicare a normelor de procedură civilă la întocmirea actelor de procedură civilă;
- estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea metodologiei de întocmire a actelor de procedură civilă;
- generalizeze practica judiciară în soluționarea cauzelor civile pentru a determina deficiențele în aplicarea legislației;
- întocmească actele judecătorești de dispoziție conform cerințelor normelor de drept procesual civil;
- propună concepții noi pentru ameliorarea metodologiei întocmirii și emiterii actelor procesuale civile;
- facă propuneri de compatibilizare a legislației și practicii autohtone cu legislația europeană și practica CEDO.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Metodologia întocmirii actelor procesuale civile Emiterea actelor judecătorești de dispoziție în cauzele civile	Dumitru Visternicean	II	32	2	30	examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Categoriile de acte procesuale.	2	0
2.	Actele de dispoziție întocmite și emise la faza intentării procesului	0	4
3.	Actele de dispoziție întocmite și emise la faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare	0	8
4.	Actele de dispoziție întocmite și emise la faza dezbaterilor judiciare	0	4
5.	Întocmirea și emiterea hotărârilor judecătorești	0	8
6.	Întocmirea și emiterea ordonanțelor	0	2
7.	Perfectarea și emiterea actelor pe dispoziție în instanța de apel și recurs	0	2
8.	Perfectarea documentelor executorii	0	2
TOTAL		2	30

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
<i>Tema 1. Categoriile de acte de dispoziție ale instanței de judecată</i>		
<i>Ore curs</i> 1. Clasificarea actelor procesuale; 2. Actele de dispoziție ale instanței de judecată; 3. Încheieri judecătorești; 4. Hotărâri judecătorești; 5. Ordonanțe judecătorești. 6. Actele de dispoziție ale instanței de apel și recurs 7. Documentele executorii	Curs –prelegere Proiector/laptop	<i>Ore curs</i> Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.
<i>Tema 2. Actele de dispoziție întocmite și emise la faza intentării procesului</i>		
<i>Ore practice</i> 1. Încheierea de intentare a procesului; 2. Refuzul în primirea cererii de chemare în judecată; 3. Restituirea cererii de chemare în judecată; 4. Cazuri când nu se dă curs cererii.	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.
<i>Tema 3. Actele de dispoziție întocmite și emise la faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare</i>		
<i>Ore practice</i> 1. Acte procesuale ale părților, judecătorului în vederea pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare; 2. Ședința de judecată prealabilă; 3. Termenii în procedura civilă.	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.
<i>Tema 4. Actele de dispoziție întocmite și emise la faza dezbaterilor judiciare</i>		
<i>Ore practice</i> 1. Partea pregătitoare a ședinței de judecată; 2. Judecarea pricinii în fond; 3. Soluționarea incidentelor de procedură la faza dezbaterilor judiciare; 4. Amânarea procesului; 5. Suspendarea procesului; 6. Încetarea procesului și scoaterea cererii de pe rol; 7. Procesul-verbal al ședinței de judecată.	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.
<i>Tema 5. Întocmirea și emiterea hotărârilor judecătorești</i>		
<i>Ore practice</i> 1. Părțile componente ale hotărârii judecătorești: a. introductivă, b. descriptivă, c. motivantă, d. dispozitivul hotărârii; 2. Redactarea și emiterea hotărârii judecătorești; 3. Hotărârea suplimentară.	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.

Tema 6. Întocmirea și emiterea ordonanțelor		
<i>Ore practice</i> 1. Părțile componente ale ordonanței judecătorești; 2. Refuzul eliberării ordonanței judecătorești; 3. Anularea ordonanței judecătorești 4. Ordonanțe de protecție 5. Redactarea și emiterea ordonanțelor	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.
Tema 7. Perfectarea și emiterea actelor pe dispoziție în instanța de apel și recurs		
<i>Ore practice</i> 1. Actele de dispoziție adoptate în instanța de apel și recurs; 2. Părțile componente ale deciziei; 3. Procedura de adoptare și redactare a deciziei. 4. Redactarea și emiterea actelor pe dispoziție în instanța de apel și recurs	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.
Tema 8. Perfectarea documentelor executorii		
<i>Ore practice</i> 1. Documentele executorii; 2. Procedura eliberării documentelor executorii.	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul orelor de curs și a celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- redactarea unor acte procesuale (încheieri, hotărâri decizii) în baza temelor studiate;
- susținerea unor testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/apținuturilor profesionale;
- pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua sub formă de examen la finele semestrului prin soluționarea situațiilor de caz și întocmirea proiectului actelor procesuale pe baza studierii dosarelor.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.
3. Codul Civil al Republicii Moldova.
4. Codul de executare al Republicii Moldova.
5. Legea contenciosului administrativ.

Jurisprudență/Practica judiciară:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 17.11.2014 cu privire la actele judecătorului la faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare.

2. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.2 din 07.07.2008 cu privire la aplicarea legislației procesuale civile la întocmirea hotărîrii și încheierii judecătorești
3. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.3 din 09.06.2014 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale CEDO.
4. Recomandarea nr. 50 din 11.06.2013 privind întocmirea hotărîrii integrare.
5. Recomandarea nr. 76 din 04.05.2015 cu privire la interpretarea art. 116 ali.4 CPC.
6. Baza de date a Curții Supreme de Justiție: www.csj.md

Literatura didactică și științifică:

1. Acces la justiție. Culegere, Chișinău, 1999.
2. Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova (Apare lunar din ianuarie 1996).
3. Culegere de practică judiciară a colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiției (2005-2006), coordonator Mihai Poalelungi, Chișinău, Cartier, 2007.
4. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 1995 / 1996,- Chișinău, 1997.
5. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 1997/1998, - Chișinău, 1999.
6. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 1998, - Chișinău, 1999.
7. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 1999, - Chișinău, 2001.
8. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 2000, - Chișinău, 2001.
9. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 2001, - Chișinău, 2002.
10. Curtea Constituțională a RM. Culegere de hotărîri și decizii, 2002, - Chișinău, 2003.
11. Curtea Supremă de Justiție a RM. Culegere de hotărîri ale Plenului Curții Supreme de Justiție (mai 1974 - iulie 2002). - Chișinău, 2002.
12. Curtea Supremă de Justiție a RM. Culegere de hotărîri ale Plenului Curții Supreme de Justiție.
13. Curtea Supremă de Justiție a RM. Sinteza practicii judiciare (1989-1999). - Chișinău, 2000.
14. Emese Florian, Puterea lucrului judecat în materia civilă. - București, Ed. ALL, 1997.
15. Florea Măgureanu, Drept procesual civil. - București Ed. ALL BECK, 1998.
16. Hotărîri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (culegere selectivă). Editura Polirom, 2000.
17. Hotărîri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (culegere selectivă), Vol. II, Editura Polirom, 2001.
18. Ioan Leș, Comentariile Codului de procedură civilă. Vol. I și Vol. II. - București, Ed. ALL BECK, 2001.
19. Ioan Leș, Drept procesual civil: Cursul universitar, - București, Lumina Lex, 2002.
20. Ioan Leș, Tratat de drept procesual civil (în două volume), - București, Universul juridic, 2014-2015.
21. Ion Deleanu, Noul cod de procedură civilă (în două volume), - București, Universul juridic, 2013.
22. Jean Vincent, Serge Guinchard, Procedure civile, - Paris, Dalloz, 2001.
23. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile, coordonator Mihai Poalelungi, Chișinău, Cartier, 2006.
24. Mihai Poalelungi, Anastasia pascari, Pregătirea pricinilor civile pentru dezbaterile judiciare, Chișinău, Editura Arc, 2006.
25. Mihai Poalelungi, Modele de acte judecătorești (ediția aII-a adnotată cu legislație și jurisprudență CEDO), Chișinău, 2005.
26. Mihai Poalelungi, Modele de acte judecătorești. Procedura civilă, Chișinău, 2005.
27. Natalie Fricero, Procedure civile, Gualino edituer, - Paris, 2002.
28. Ovidiu Ungureanu, Actele de procedură în procesul civil. - București, Ed. Șansa S.R.L., 1994.
29. Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. В. В. Яркова, - Москва, 2007.
30. Гражданский процесс. Особенная часть. Учебник. /Под ред. Т.А. Беловой, И. Н. Колядко, Н.Г. Юркевича. - Минск, 2002.
31. Гражданский процесс. Учебник. / Под ред. М. К. Треушникова, - Москва, 2006.

32. Гражданское процессуальное право России. Учебник. / Под ред. М.С. Шакарян, - Москва, 2005.
33. Научно практический комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации, под ред. В. Н. Жуйкова, И.К. Пучинского, Б. К. Треушникова, Москва, 2007.
34. Осокина Г.Л., Гражданский процесс. Общая часть. - Москва, 2004.
35. Практикум по гражданскому процессу. Под ред. М. К. Треушникова, Москва, 2003.